

УДК 351.746.2:343.352

В.М. Неживий

**ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВІ ОСНОВИ
ПРОТИДІЇ ХАБАРНИЦТВУ
У СФЕРІ ЗЕМЕЛЬНИХ ВІДНОСИН:
ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ**

У статті на підставі аналізу матеріалів оперативно-розшукової практики, земельного законодавства, а також наукових джерел висвітлено проблемні аспекти протидії хабарництву у сфері земельних відносин.

Ключові слова: *хабарництво, земля, земельні відносини, оперативно-розшукова діяльність.*

В статье на основе анализа материалов оперативно-розыскной практики, земельного законодательства, а также научных источников отражено проблемные аспекты противодействия взяточничеству в сфере земельных отношений.

Ключевые слова: *взяточничество, земля, земельные отношения, оперативно-розыскная деятельность.*

In the article on the basis of the analysis of the materials of operative-searching practice, the ground legislation, and also scientific sources it is reflected problem aspects of counteraction to bribery in sphere of ground relations.

Key words: *bribery, ground, ground relations, operative-searching practice.*

Проведення в Україні земельної та інших важливих реформ, на жаль, не вирішує усіх проблем у сфері земельних відносин. Причина проста: у сучасній економічній ситуації саме земля виступає одним з найбільш ліквідних товарів, який вигідно купувати, продавати, тримати в ньому гроші тощо. Привабливим є і те, що, будучи національним багатством, її виділення передбачено державою на безоплатній основі. За таких обставин складається зростаюча тенденція до масового оформлення земель різного цільового призначення, а разом із нею і намагання окремих громадян щодо узаконення прав власності на ділянки у недозволенних місцях, з завищеними розмірами, а також за спрощеними процедурами. За для цього зацікавленими особами розроблюються витончені корупційні схеми, до реалізації яких активно залучаються уповноважені працівники органів державної влади, місцевого самоврядування, державних земельних структур та інстанцій тощо. Як наслідок, виключно на засадах хабарництва стимулюються або неправомірно приймаються ті чи інші дозвільні або погоджувальні рішення, готуються відповідні правовстановлюючі документи на землю, у наслідок чого завдається значна шкода суспільству й державі. Сама ж спільність інтересів хабародавців і хабароодержувачів щодо забезпечення умов втаємниченого оформ-

лення земельної документації робить злочини у сфері земельних відносин високо патентними й складними для своєчасного виявлення та повноцінного документування підрозділами ДСБЕЗ.

В теорії ОРД окремі аспекти або суміжні питання проблеми оперативно-розшукової протидії злочинам у сфері земельних відносин досліджували такі науковці, як К.В. Антонов, Д.О. Бабічев, Е.О. Дідоренко, А.І. Берлач, І.Г. Богатирьов, В.І. Василичук, О.Ф. Долженков, В.П. Захаров, І.П. Козаченко, О.В. Копан, О.Є. Користін, В.С. Кузмічов, Ю.Ю. Орлов, В.Л. Ортинський, М.А. Погорецький, О.П. Рябченко, Л.П. Скалозуб, О.С. Тарасенко, С.С. Чернявський та інші.

Утім, докладний аналіз чинного земельного законодавства, теорії та практики протидії хабарництву у сфері земельних відносин свідчать про їх неузгодженість. Зокрема, у наукових джерелах достатньою мірою не висвітлено оперативно-розшукову характеристику учинення хабарництва у сфері земельних відносин, не визначено типові ситуації учинення хабарництва у зазначеній сфері та не надано їх інформаційну характеристику, не розкрито організаційні засади протидії підрозділами ДСБЕЗ даним злочинам тощо. До числа дискусійних належать положення стосовно місця і ролі аналізу та оцінювання оперативної обстановки в організації протидії хабарництву сфері земельних відносин.

Крім цього, треба зауважити також про постійну зміну земельного законодавства, що спричиняє низку розбіжностей і суперечностей щодо механізму передачі землі у власність або оренду, та створює сприятливі умови для корупційних зловживань у сфері земельних відносин.

Наявність цих та інших проблем у науковій літературі й земельному та оперативно-розшуковому законодавстві негативно впливає на стан практики протидії підрозділами ДСБЕЗ хабарництву у сфері земельних відносин. Зокрема, мають місце суттєві пробіли в організації негласної роботи з особами на конфіденційних засадах, що впливає на своєчасність отримання оперативної значущих відомостей, недоліки в організації взаємодії підрозділів ДСБЕЗ з оперативно-технічними підрозділами, підрозділами оперативної служби, що впливає на повноту й всебічність документування дій злочинців, помилки під час застосування спеціальних технічних засобів фіксації інформації тощо. Як наслідок, за підсумками оперативно-службової діяльності органів і підрозділів внутрішніх справ України в I півріччі 2011 року керівництвом МВС України вказано на низькі показники роботи з викриття фактів хабарництва, у зв'язку з чим ДДСБЕЗ доручено з урахування вимог закону України від 07.04.2011 "Про засади запобігання і протидії корупції" активізувати проведення оперативно-розшукових та інших заходів щодо виявлення і документування корупційних правопорушень, учинених високо посадовими особами

місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, судових, правоохоронних та контролюючих органів, а також щодо притягнення їх до адміністративної та кримінальної відповідальності.

Усе викладене вище свідчить про актуальність проблеми хабарництва у сфері земельних відносин, наукову і практичну значущість, а також необхідність скорішого вироблення організаційно-правових механізмів її вирішення, які ми вбачаємо у комплексно-системній роботі та обґрунтуванні найбільш ефективного оперативного-розшукового інструментарію та відповідних алгоритмів його застосування.

УДК 343.982:343.985

В.С. Бондар

О.В. Беспальченко

**НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ ТА ОРГАНІЗАЦІЙНІ
ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ ВІДТВОРЕННЯ
ОБСТАНОВКИ ТА ОБСТАВИН ПОДІЇ
У КРИМІНАЛЬНИХ СПРАВАХ
ПРО КВАРТИРНІ КРАДІЖКИ**

У статті розглядаються науково-методичні та організаційні особливості проведення відтворення обстановки та обставин події у кримінальних справах про квартирні крадіжки. Конкретизуються завдання, що вирішуються за допомогою даної слідчої дії відповідно до специфіки механізму вчинення квартирних крадіжок, визначаються особливості фіксації процесу проведення слідчої дії засобами фото- та відеозйомки.

Ключові слова: *квартирна крадіжка; відтворення обстановки та обставин події; демонстрація; злочинні навички; інформаційна модель злочину.*

В статье рассматриваются научно-методические и организационные особенности проведения воспроизведения обстановки и обстоятельств события по уголовным делам про квартирные кражи. Конкретизируются задачи, решаемые при помощи данного следственного действия соответственно специфике механизма совершения квартирных краж, определяются особенности фиксации процесса проведения следственного действия средствами фото- и видеозаписи.

Ключевые слова: *квартирная кража; воспроизведение обстановки и обстоятельств события; демонстрация; преступные навыки; информационная модель преступления.*

In the article the scientifically-methodical and organizational features of conducting of reproducing of situation and circumstances of event are examined in criminal businesses about housings thefts. Tasks, decided through this investigation action according to the specific of mechanism of accomplishing of housings thefts, are specified, the features of fixing of process of conducting of investigation action facilities of foto- and videotape recordings are determined.